

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

Summa doctrinæ examinis. Cap. 12.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

si: si petentibus auxilium, si morientibus solacium impendisti: si denique honorem Dei simpliciter & pure quaesivisti: si humanam laudem strenue vitasti; si propriam voluntatem prompte abnegasti; si te nulli praetulisti: si patienter correctiones accepisti: si poenitentiam iniunctam, humiliter implisti: si nemini molestus fuisti; si laesus clementer indulgisti: si ab iniuriato veniam postulasti; si deuore celebrasti: si attentè cantasti: si pertinax non fuisti: si ad humilia opera festinasti: si contemptus non contradixisti: si malum pro malo reddere non cogitasti, sed in bono malum vincere studuisti.] Haecenus ille. Quibus sanè verbis conuersationem nostram ante oculos mentis ita constituit, vt ex ea satis nobis erubescendum sit, qui bona opera, quibus in dies sanctiores essemus futuri, ita scēdemus, vt ex eis non tam merita, quam imperfectiones, non tam causam laetitiae, quam meroris conquiramus.

Ex his fasciculū quotidianarum imperfectionum & culparum tuarum, & aceruum merorum & tristiciarum tibi colliges. Has culpas tuas iuxta Dei beneficia supra commemorata statue; vide quomodo Deo tibi bene facienti respondeas, quomodo eius dona compenses; quam vilis & ingratus sis, qui pro beneficiis offensas; pro donis culpas, pro amore obliuionem negligentiamque retribuas. Luge frater, & lacrymas funde, satis enim magnam habes causam lugendi, quia nunquam ad examen venis, in quo non culpas, & ingratitude, & obliuionem tui Domini & Creatoris inuenias. Has offensas, licet oculis carnis exiguae videantur, quanto potueris feruore propter Dei amorem detestare, & odio habere, quia fidelis anima Dei bonitatem erga se & suam ingratitudinem videns, nihil exiguum putat, si lucem caelestem habeat, quod tantam maiestatem offendat. Ex hac autem collatione beneficiorum Dei, & tuarum imperfectionum, ita dolorem & detestationem peccatorum procreas, vt imminutioni fiducia nullum penitus locum relinquis. Immo ex eo ipso quod tot imperfectionibus tuam animam sordere conspicias, & benignissimum Dominum per tot annos tecum dissimulasse, & tibi plusquam septuagies: septies, quin & plus quam millies ignouisse cognoscis, in spem erigere, quod nunquam te abiiciet, sed quotiescumque ad eum veneris, & veniam postulaueris, non aliter quam pater amantissimus te benigne recipiet. Dilige illum, quem tam suauem, tam dulcem, tam propitium experiris. Gaude quod in tanta patientia, & tam longanimitate sustinentia, qua tuam emendationem expectat, suam infinitam bonitatem testatam faciat, & naturalem mansuetudinem ac lenitatem omnibus creaturis ostendat.

Hi autem omnes affectus proposito firmo emendationis deseruiant, (hic enim est fructus examinis, vt & nos ipsos emendemus) & nunc vnā imperfectionem, nunc aliam procul à nobis abiiciamus. Quod manifestè docet Gregorius, exponens illud Iob: Vestiu me sicut vestimento & diademate, iudicio meo.] Iustorum iudicia, inquit, rectè diademate comparantur: quia per magni operis gloriam ad retributionis ducuntur coronam. Quae nimirum iudicia secum quotidie introrsus agunt: Quid Deo, quid proximo debeant, solerter aspiciunt, atque ad agenda bonae districtè redarguunt. Vnde bene quoque per Salomonem dicitur: Cogitationes iustorum iudicia. Iusti quippe ab omni strepitu seculari ad corda sua redeunt, ibique ascendunt tribunal mentis, atque ante oculos se & proximum statuunt, deducunt ad medium regulam te-

Iob. 29.
14.Prou. 12.
5.

A flamenti, qua dicitur: Quae vultis vt faciant vobis homines, & vos eadem facite illis.] Transferunt in se personam proximi, & sollicitè attendunt, quid sibi, si ita essent, fieri, vel non fieri iuste voluissent; sicque districto iure atque iudicio causam suam, & proximi; iuxta tabulas diuinæ legis in foro cordis examināt. Bene ergo dicitur: Cogitationes iustorum iudicia.] Quia ipse eorum intimus motus cordis quasi quaedam libra est iudicariæ potestatis. Quibus peractis quia retributionem inferni non requirunt, rectè eorum iudicia diademate comparantur. Diadema quippe in superiori parte corporis ponitur. Iustorum ergo iudicium diadema dicitur, qui per hoc non in terrenis & infimis, sed sursum remunerari concupiscunt.] Haec ille.

B Tandem pro quotidianis defectibus aliquam tibi, quam statim exoluas, poenitentiam iniunges, vt si aliquem tibi dolorem infligeres, aut aliquam preculam recitares. Quando autem culpa aut defectus grauior fuit, non sufficeret eum cōmuni pœna mulctare, sed necesse erit extraordinaria reprehensione, & condigna castigatione punire. Hæc est formula in conscientia discussione seruanda, quam si teneris, non lentis passibus in mentis profectum festinabis.

Summa doctrina examinis.

CAPVT XII.

VINQVIES (si bene memini) in hoc eodem libro, examinis mentionem feci. Nam dixi, orationem ipsam mentalem spiritali discussione examinandam esse, & illam curam particularem eradicandi aliquid vitium, vel aliquam virtutem inferendi, bis quotidie esse in examen vocandam; & totam vitam ac cōuersationem nostram; bis etiam singulis diebus ante prandium, & ante cubitum esse similiter discutiendam. At molestum admodum videtur, viros spirituales ad tam crebras suæ conscientia discussiones adigere, quibus necesse erit præstantiores virtutis actiones impediri. Sed imprimis frequens conscientia propria mundatio ac purificatio, nemini onerosa esse debet, cum sciat, quo frequentius & exquisitius suam animam mundauerit, se in conspectu Domini puriorem appariturum; maioremque gratiam promeriturum. Cum sciat etiam perfectos viros in hoc exercitationis genere fuisse nimios (si ita dici possit) & nō quinquies, aut sexies, sed multo frequentius seipso diebus singulis inspexisse, & examinatione mundasse. Si tamen quæ hæcenus dicta sunt, intelligantur, videbimus hanc molestiam penitus esse sublatam: cum duo tantum tempora examini ante prandium, & ante cubitum sint assignata. Nam illud orationis examen, post illud vitæ spiritalis tyrocinium, diximus in horam meridiana examinis posse reici, aut ita breuiter debere fieri, vt nullum ferè tempus vsurpet. Duo verò curæ particularis examina in tempora horum duorum, quæ sunt ante communem refectionem & ante dormitionem, similiter reicienda sunt. Postquā enim cogitationes, affectus, verba, & actiones inspexeris, mentis oculos ad illud vitium, quod impugnas, vel ad illam virtutem, quam particulariter exerces, conuerteris, & in quo defecisti, aut bene processisti, diligenter inspicies. Atque adeo sine vlla molestia bis in die in hanc exercitationem tam vilem, discutendi te ipsum, incubes. Atque vt hanc rem ita finiam, ex

Math. 7.
12.

hac

hac conscientia discussione duos colliges fructus. Alterum, ut teipsum ab erratis tuis per veram compunctionem purges, & ad desiderium emendationis prouoces. Alterum, ut teipsum intus & in cute cognoscas. Nam si non tantum ramos, sed radicem, scruteris, id est, si non tantum imperfectiones tuas sed origines earum inspicias, apertè videbis te multis vitiis sordere, multisque carete virtutibus, & teipsum non magni reputabis, sed potius ex corde despicias.

De Dormitione, ac nocturna quiete.

CAPVT XIII.

HORA quiescendi, quæ conscientia discussione subsequitur, te ad somnum honestum, quietum, & religiosum parabis. Ita ut possis dicere cum Prophetâ, In pace in idipsum] id est, cum illis ipsis, qui à fructu spiritualis frumenti, vini, & olei sui multiplicati sunt, [dormiam & requiescam.] In hoc igitur opere, ut studiosè & meritorie fiat, hæc obseruanda sunt: Pura ac simplici intentione ad somnum ibis, ut scilicet ita statuente, & ut vires ad ei feruendum, & pro gloria eius laborandum refumas. Specialibus orationibus beatissimam Virginem Mariam, custodem Angelum, & Sanctum illius mens patronum (de quo postea) inuocabis, ut te ab omnibus periculis, tum animæ, tum corporis, liberent, & illibatum atque ab omni Dæmonis illusionem purum custodiant, ut sequenti die absque vilo impedimento celebrare, aut communicare valeas, aut spiritualibus obsequiis tempus impendere. Quid manè meditandum sit, aut leges, nisi probè memoriter teneas, aut saltem attentâ recollectione præuenies. More solito omnium Christianorum frontem, os & pectus cruce deuorè signabis, & te in lecto ad quiescendum honestè compones. Hanc autem honestatem Bonauentura sic explicat, Honestè & compositè iaceas in dextro vel sinistro latere, nunquam tamen supinus vel aliter inhonestus. Nunquam dormias cum manibus in sinu positis, nec cruribus eleuatis, vel discooperitis, sed semper teneas tunicam vel indusium inter crura, ut nullus intueniat te inhonestè iacentem. Addit Thomas à Campis: Nec crebrò te veritas, sed quietè & pacificè iaceas, memor Christi in cruce pendens, qui in patibulo, non in molli lecto dormiens, obdormiuit.

Postquam in lecto cubaueris, Psalmos, vel orationem aliquam recita, vel quid sanctum meditare, & quanti momenti sit gratia & amicitia Dei, tecum ipse considera, quousque somno occupatus quiescas. Sic te aptum & robustum ad repellendas tentationes inuenies, & in ipso somno Diabolo tentanti resistes, & ex ipsa consuetudine bene agendi ad orationem, & sancta desideria incitari te senties. De hoc sic scribit Bernardus: Iturus ergo ad somnum, semper aliquid defer tecum in memoria vel cogitatione, in quo placidè obdormias, quod nonnunquam etiam somniare iuuet, quod etiam euigilantem te excipiens, in statum hesternæ intentionis restituat. Sic tibi nox sicut dies illuminabitur, & nox illuminatio tua erit in deliciis. Placidè obdormies, in pace quiesces, facillè euigilabis, & surgens, facilis, & agilis eris ad redeundum in id vnde non totus discessisti.

At si aliqua tentatio, priusquam dormias, aduersus tuam puritatem insurgat, eo remedio, quod pius

A & deuotus pater, Thomas à Campis, offert, tentationi te oppones: Si caro titillat, inquit, si tetra imago incidit, si quæuis alia passio mouet, nec quiescere te finit, ad orationem conuertere, signum crucis tibi imprime, flagellum, coronam spineam, lanceam, ac totam armaturam Crucifixi oppone, ante cuius virtutem non potest hostis stare malignus, nec tentationis illusio perdurare. Adhibe quoque ignem æternum, supplicia sanctorum Martyrum, Confessorum constantiam, & Virginum fortia trophæa. Attende lapides Stephani, craticulam Laurentij, fustes Marcelli, vngulas Vincentij, vepres & viticæ Benedicti, flammam sanctæ Agnetis, rotam Catharinæ, acutissimas testulas Agathæ, bullientes aquas Cæciliæ, lacrymas, amorem, contritionem, & penitentiam Mariæ Magdalene, dentes bestiarum, horridos carceres, necnon dura vincula pedum Sanctorum. Sic Deo iuuante, & ista te cogitante, ignem igne superabis, Diabolum confundes, Sanctos honorabis, in pace Christi dormies & requiesces.

B Si hanc fidelitatem erga Dominum seruans obdormieris, non solum in vigilia, sed in somno quoque tentatori resistes. Quod experiebatur Augustinus, cuius hæc sunt verba: Domine, memores mandatorum tuorum etiam in somniis resistimus. Ad idque exhortatur Paulus, dicens: Siue vigilemus, siue dormiamus, simul cum illo viuamus.] Cum Domino enim in dormitione viuere, est etiam, cum per somnum nostri compotes non sumus, ex præcedenti habitu in vigilia acquisito honestè formari, & ei fideles existere. Nec solum tentationibus resistes, sed & dormiens orabis, & in studiosas actiones te incumbere cogitabis, ut de sancto Honorato Episcopo scribit Hilarius Arelatenfis. Sic enim ad ipsum loquens, ait: Tuis in tantum medullis Christus inferderat, ut interdum, quod expertus loquor, membris tuis placido sopore deuinctis, illū etiam in somnis officio solito tua lingua resonaret. Sæpe dormies sanificæ exhortationis, sæpe orationis affectu officiosissimo verba fudisti. Agebatur quippe lectulo corporis requies, mentis in Christo. Et quidem prout quique affuimus, experti sumus. Tu verò vnica semper omnium requies, quam alacer sæpe referebas somnia, non aliquid prælagientia, neque aliqua in futurum anxietate sollicita, sed in quietis animæ desiderijs excitata, Martyrum scilicet, quos semper meditatione gestabas, credo, interdum alludente & prouocante cupiditatem tuam Domino, tanquam excitata in fidem tuam persequutione peragebas.] Hæc ille. Enitere ergo, ut talis sit somnus tuus, somnus planè iustorum, ex quo facillè possis ad orationem assurgere, & ad vitæ spiritualis exercitia repedare.

C In vita omnia, c. 20. Superius, c. 7.

D In vita omnia, c. 20. Superius, c. 7.

SECTIO III.

De his, quæ singulis hebdomadis fiunt.

De confessione in hebdomada, facienda.

CAPVT I.

MENTA, quæ hactenus dicta sunt, ad disciplinam religiosam vnus eiusdemque dici pertinent, quæ quàm facillè & iucundè & sine vlla angustia à viro spirituali præstentur, illi experti sunt, qui in cœnobio bene instituto, & iuxta regulam gubernato, vitam

spiritualem

vbi supr.

In ad Thess. 5. 10.

In vita omnia, c. 20. Superius, c. 7.

Psal. 4. 9.

Bonauent. in regim. nouit. c. 7.

Thomas à Camp. lib. 2. de discip. claus. c. 11.

Bern. ad fratres de monte Dei.